

Fizika 8

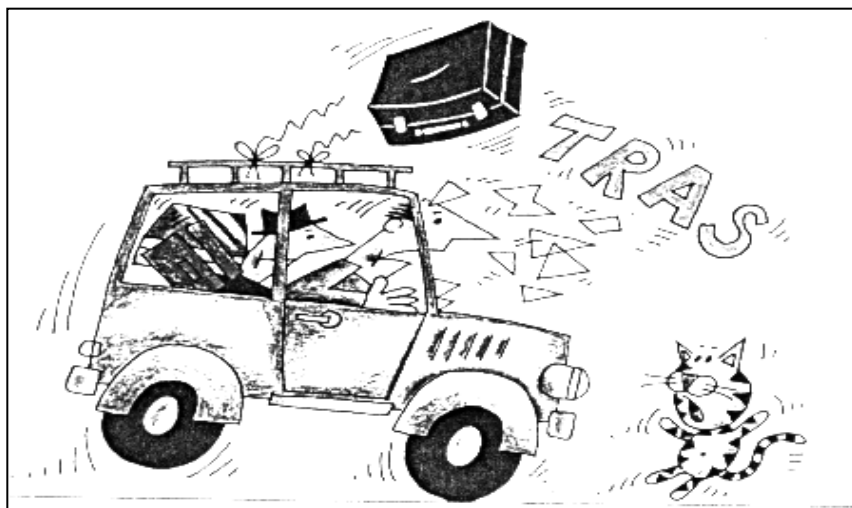
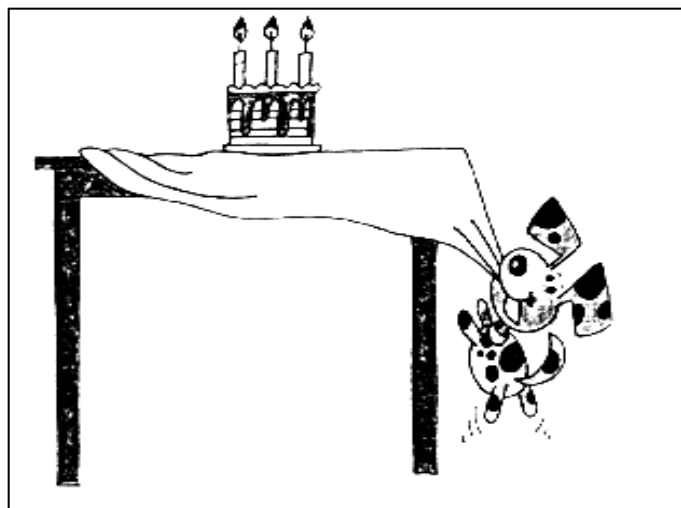
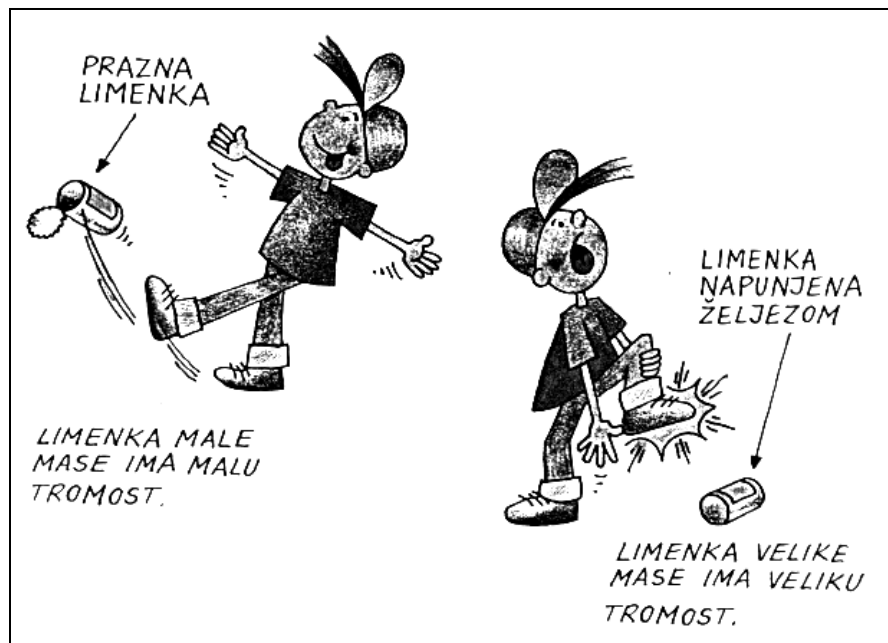
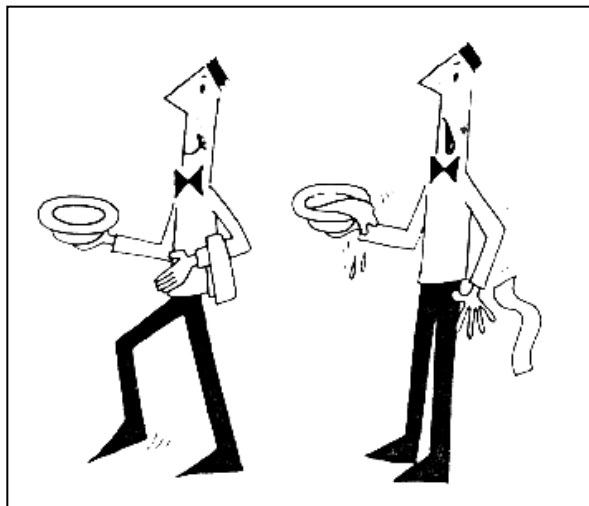
UTJECAJ SILE I MASE NA AKCELERACIJU TIJELA

Newtonovi zakoni

Šibenik, 2014./2015.

Prisjetimo se...

... svojstva tromosti ili inercije tijela!

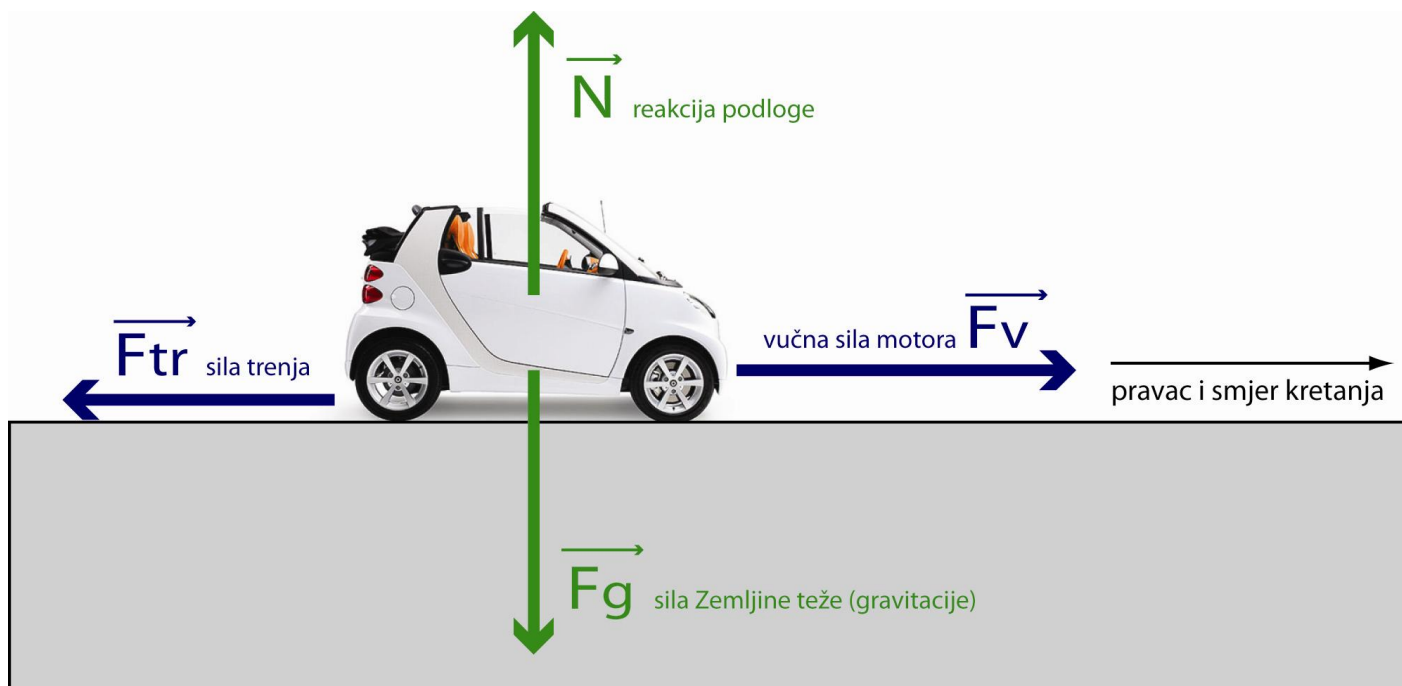
*Tijelo nastoji
zadržati stanje u
kojemu je bilo!*

Fizika

Kada će tijelo promijeniti stanje mirovanja ili gibanja?

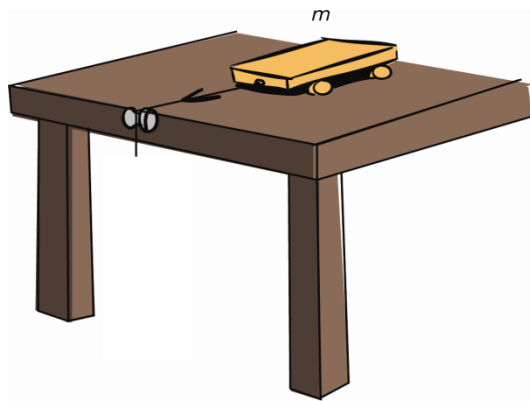
Ako na tijelo ne djeluje nikakva sila
ili su one u ravnoteži,...

... može li se ono pokrenuti?

Ako na tijelo **ne djeluje** nikakva sila
ili su one u ravnoteži,...

- ... *tijelo zadržava stanje mirovanja ako je mirovalo.*
- ... *ili ako se jednoliko gibalo po pravcu, zadržava takvo stanje gibanja.*

Prvi Newtonov zakon – zakon tromosti

Gibanje kolica kad sila ne djeluje

Fizika

Tijelo će promijeniti stanje u kojemu se nalazi ako na njega **djelujemo silom**.

Može li se pokrenuti tijelo bez djelovanja sile?

Fizika

Želimo pogurati bicikl, tj. automobil.

U kojemu slučaju moramo djelovati većom silom?

Sila kojom djelujemo na tijelo
proporcionalna je masi toga tijela!

$$m \sim F$$

- Želimo li da dva tijela imaju jednake brzine gibanja, tada na tijelo veće mase treba djelovati proporcionalno većom silom.

Fizika

Djelovanje sile na tijelo koje se giba

Kako će se automobil gibati ako vozač pritisće papučicu gasa, a kako će se gibati ako pritisće papučicu kočnice?

Fizika

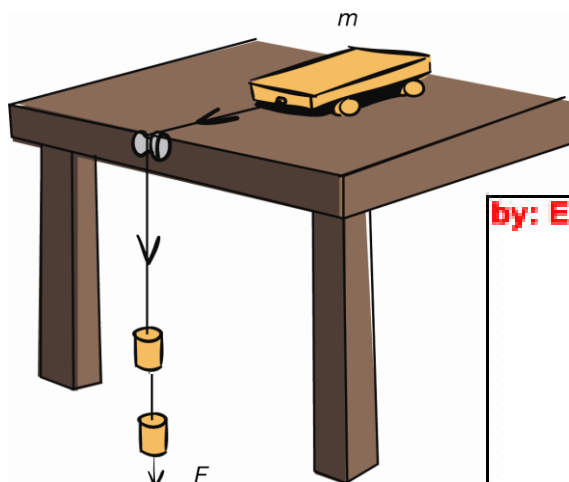
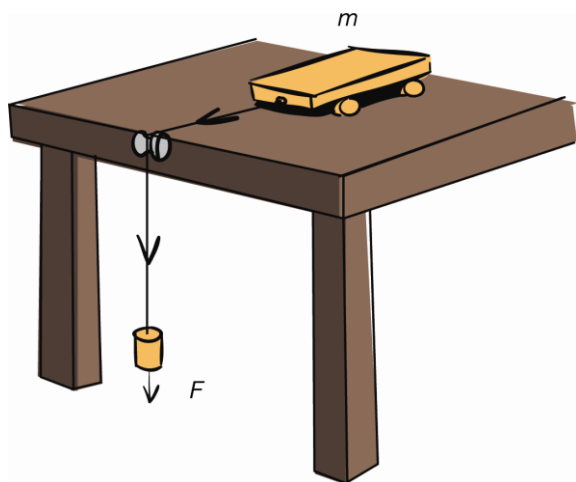
Ako silom djelujemo u smjeru gibanja, tijelo će se gibati ***ubrzano***.

Ako silom djelujemo u suprotnome smjeru od smjera gibanja, tijelo će se gibati ***usporeno***.

Zbog djelovanja
sile tijelo ima
akceleraciju!

Kako akceleracija ovisi o sili koja djeluje na tijelo?

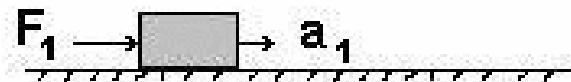

Što je sila veća, akceleracija je veća.

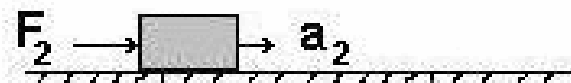
$$a \sim F$$

by: El-Och Amlr

$m = \text{const.}$

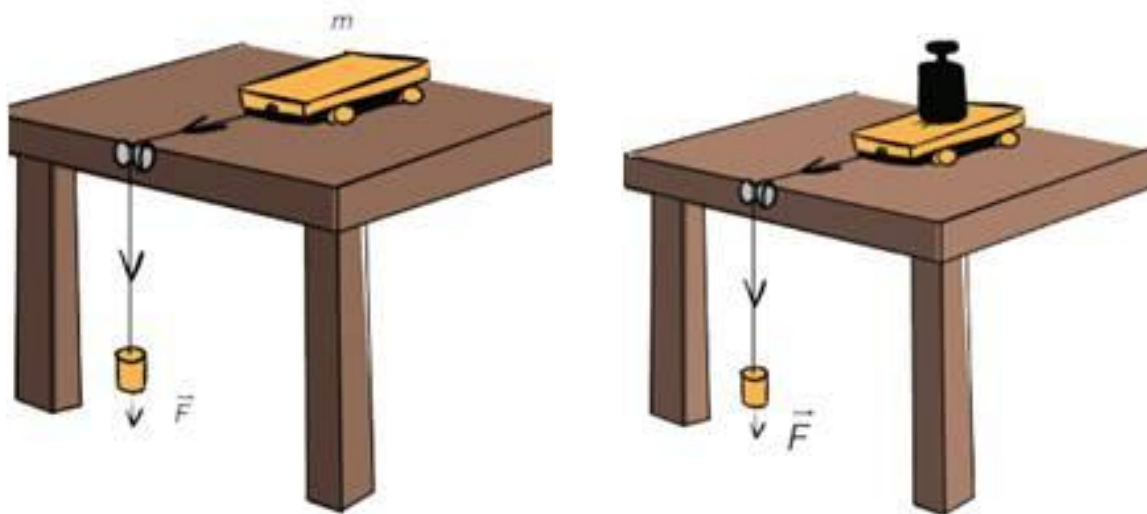

$m = \text{const.}$

Fizika

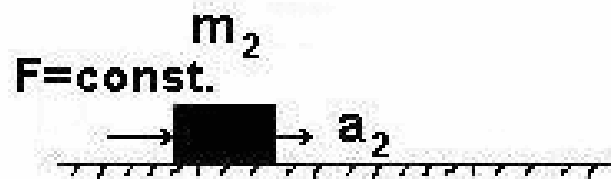
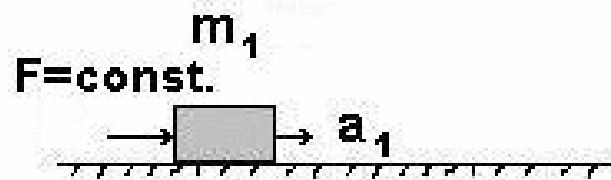
Kako akceleracija ovisi o masi tijela?

Što je masa tijela veća,
akceleracija tijela je manja.

$$a \sim 1/m$$

ba: El-Och Amir

Akceleracija je proporcionalna sili,
a obrnuto proporcionalna masi tijela.

$$a \sim F$$

$$a \sim \frac{1}{m}$$

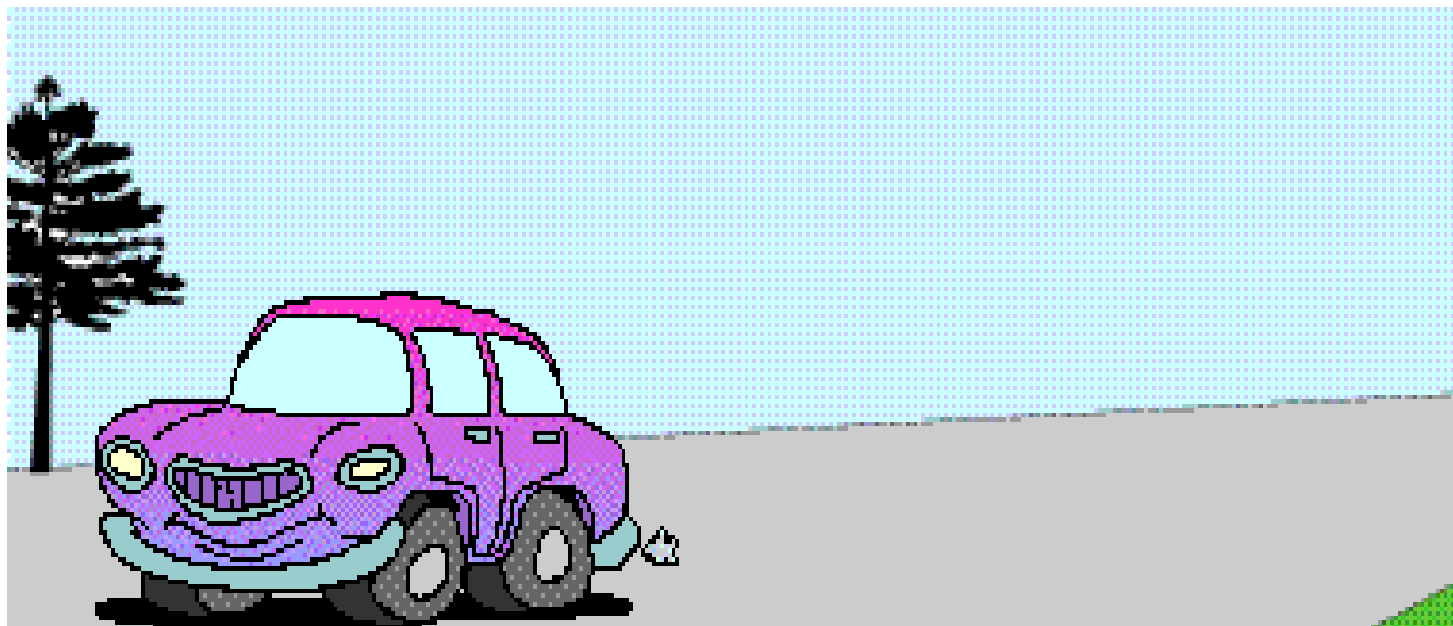
$$a = \frac{F}{m} \quad \Rightarrow \quad F = ma$$

drugi Newtonov zakon →
temeljni zakon gibanja

Fizika

Ako na tijelo koje se giba djelujemo stalnom silom u smjeru gibanja, ono će se gibati jednoliko ubrzano.

Kako sila djeluje na tijelo da se ono jednoliko usporava?

Slobodni pad

- Slobodni je pad primjer jednoliko ubrzanoga gibanja.
- Tijelo se u slobodnome padu giba pod utjecajem stalne sile teže.
- Tijelu se brzina svake sekunde poveća za 10 m/s .

sedmi razred

$$g = 10 \text{ N/kg}$$

$$a = \frac{F}{m} \left[\frac{m}{s^2} = \frac{N}{kg} \right]$$

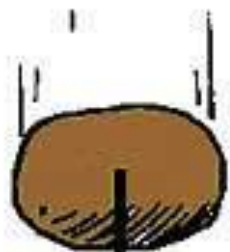
osmi razred

$$g = 9,81 \text{ m/s}^2 \\ \approx 10 \text{ m/s}^2$$

gravitacijsko ubrzanje ili
akceleracija slobodnoga
pada

Sva tijela koja slobodno padaju imaju jednaku akceleraciju $\rightarrow$ približno 10 m/s^2 .

$$m = 10 \text{ kg}$$

$$F_{\text{grav}} = 100 \text{ N}$$

$$g = \frac{F}{m}$$

$$g = \frac{100 \text{ N}}{10 \text{ kg}}$$

$$g = 9,81 \text{ m/s}^2$$

$$m = 1 \text{ kg}$$

$$F_{\text{grav}} = 10 \text{ N}$$

$$g = \frac{F}{m}$$

$$g = \frac{10 \text{ N}}{1 \text{ kg}}$$

$$g = 9,81 \text{ m/s}^2$$

Do razlike u brzini koju primjećujemo dolazi zbog različitoga otpora zraka.

Ponovimo...

- Kada se tijelo mase m ubrzava?
- Zašto se tijelo opire promjeni brzine?
- Kad na tijelo koje se giba ne djeluje nikakva sila, tada je i akceleracija jednaka 0. Kakvo je stanje tijela: gibanje ili mirovanje?
- Kolika je masa tijela koje sila od 300 N ubrzava akceleracijom od $0,5 \text{ m/s}^2$?
- Koliku će brzinu pri padu na tlo imati kamen koji je padao s vrha nebodera 6 s?
- Kolikim će se ubrzanjem gibati lokomotiva mase 20 tona ako na nju djeluje sila 8 kN?

1. PRIMJER

Automobil se 4 sekunde giba stalnom akceleracijom 2 m/s^2 .
Nacrtaj a, t graf gibanja tijela za svaku sekundu.

Nacrtaj v, t graf za ovo gibanje.

Rješenje:

$t \text{ (s)}$	$a / \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$	$v / \frac{\text{m}}{\text{s}}$
1	2	2
2	2	4
3	2	6
4	2	8

